

**ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1***
**CREATIVE LEADERSHIP OF SCHOOL ADMINISTRATORS
UNDER THE OFFICE OF THE CHONBURI PRIMARY EDUCATIONAL
SERVICE AREA 1**

สุวภา บุญอุไร¹, กฤษฎา วัฒนศักดิ์² และ วิรลพัชร วงศ์วัฒนเกษม³

Suwapa Boonura¹, Krisada Watanasak² and Wiralpath Wongwatkasem³

¹⁻³**วิทยาลัยนครราชสีมา**

¹⁻³Nakhonratchasima College, Thailand

Corresponding Author's Email: khunsuwapha@gmail.com

วันที่รับบทความ : 13 พฤษภาคม 2568; วันแก้ไขบทความ 20 พฤษภาคม 2568; วันตอบรับบทความ : 22 พฤษภาคม 2568

Received 13 May 2025; Revised 20 May 2025; Accepted 22 May 2025

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา 2) เปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามระดับการศึกษาและประสบการณ์ในการทำงาน และ 3) ศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูจำนวน 302 คน โดยวิธีการสุ่มจากประชากรตามตารางของ เครจซีและมอร์แกน และการสุ่มแบบแบ่งชั้น เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ มีค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .90 และมีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับวัตถุประสงค์ เท่ากับ 1.00 2) แบบสัมภาษณ์แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา

Citation:

* สุวภา บุญอุไร, กฤษฎา วัฒนศักดิ์ และ วิรลพัชร วงศ์วัฒนเกษม. (2568). ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1. วารสารสหศาสตร์การพัฒนาลังคม, 3(3), 365-379.

Suwapa Boonura, Krisada Watanasak and Wiralpath Wongwatkasem. (2025). Creative Leadership Of School Administrators under The Office Of The Chonburi Primary Educational Service Area 1.

Journal of Interdisciplinary Social Development, 3(3), 365-379.;

DOI: <https://doi.org/10.>

Website: <https://so12.tci-thaijo.org/index.php/JISDIADP/>

มีค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา เท่ากับ 1.00 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบที และการนำเสนอข้อมูลเป็นความเรียง

ผลการวิจัยพบว่า 1) ระดับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด 2) ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) แนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ควรให้ความสำคัญกับการส่งเสริมให้ผู้บริหารสถานศึกษามีการปฏิบัติต่อครูและบุคลากร โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล เพื่อความเสมอภาคและเท่าเทียมกัน ให้ความช่วยเหลือ รับฟังเรื่องราว ข้อเสนอแนะจากครูและบุคลากร มอบหมายงานให้ครูและบุคลากรอย่างเป็นธรรม โดยคำนึงถึงความรู้และความสามารถของแต่ละบุคคล

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำ, ผู้นำเชิงสร้างสรรค์, ผู้บริหารสถานศึกษา

Abstract

This research aimed to 1) study the creative leadership of school administrators, 2) compare the creative leadership of school administrators classified by education level and work experience, and 3) study the development of creative leadership of school administrators. The sample consisted of 302 school administrators and teachers, randomly selected from the population according to the table of Krejci and Morgan and stratified random sampling. The research instruments were 1) questionnaires and interview forms with a reliability of .90 and an index of consistency between the questions and the objectives of 1.00, and 2) an interview form on the development of creative leadership of school administrators with content validity of 1.00. The statistics used for data analysis were percentage, mean, standard deviation, t-test, and presentation of data as an essay. The research results showed that 1) the level of creative leadership of school administrators under the Office of the Primary Educational Service Area 1, Chonburi, was at the highest level overall. 2) The results of the

comparison of creative leadership of school administrators classified by education level and work experience Overall, there is a statistically significant difference at the .05 level. 3) Guidelines for developing creative leadership in school administrators should emphasize promoting school administrators to treat teachers and personnel with consideration for individual differences for equality and fairness, provide assistance, listen to stories and suggestions from teachers and personnel, and assign work to teachers and personnel fairly, taking into account the knowledge and abilities of each individual.

Keywords: Leadership, Creative Leadership, School Administrators

บทนำ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 65 กำหนดให้มี “ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561–2580)” เพื่อเป็นกรอบพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน โดยเฉพาะการพัฒนาคุณภาพทรัพยากรมนุษย์ในทุกช่วงวัย ซึ่งการศึกษาเป็นปัจจัยสำคัญ แม้การเข้าถึงการศึกษาจะดีขึ้น แต่ปัญหาเรื่องคุณภาพผู้เรียนยังคงเป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาประเทศ (สำนักงานเลขาธิการคณะกรรมการยุทธศาสตร์ชาติ, 2561: 1–3)

แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560–2579 ภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติข้อที่ 6 เน้นการพัฒนาประสิทธิภาพระบบบริหารจัดการศึกษา โดยให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาที่ตอบสนองต่อประชาชนในทุกพื้นที่อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนคุณภาพครูและนักเรียนให้บรรลุเป้าหมายของแผนฯ ดังกล่าว ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์จึงเป็นคุณลักษณะที่สำคัญของผู้บริหารในยุคปัจจุบัน ซึ่งไม่เพียงแต่กำกับควบคุม แต่ยังสามารถจูงใจและสร้างแรงบันดาลใจแก่ผู้ใต้บังคับบัญชาได้ เพ็ญภา ศรีภูธร (2562: 16) ชี้ว่า ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์มีบทบาทต่อการพัฒนาองค์กร โดยเฉพาะในภาวะวิกฤต เนื่องจากสามารถส่งเสริมการตัดสินใจและแก้ปัญหาได้อย่างสร้างสรรค์

Basadur (2008: 205) ให้แนวคิดว่า ผู้นำเชิงสร้างสรรค์ต้องมีทักษะในการนำผู้คนผ่านกระบวนการใหม่ ๆ เพื่อแก้ปัญหาพร้อมกันอย่างมีประสิทธิภาพ เกศณี กลืนเทศ (2562: 32) เสริมว่าผู้นำเชิงสร้างสรรค์สามารถกระตุ้นให้ผู้ตามมีความคิดริเริ่ม ตอบสนองต่อการเปลี่ยนแปลง และแสดงพฤติกรรมการเป็นผู้นำอย่างยืดหยุ่น ขณะที่ นคร ชูสอนสาย (2565: 2)

ระบุว่า ผู้นำลักษณะนี้ต้องสามารถสร้างวิสัยทัศน์ สื่อสาร เปลี่ยนแปลง และแก้ปัญหาเชิงระบบได้

ทั้งนี้ องค์ประกอบของภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ที่จำเป็นต่อความสำเร็จของสถานศึกษา เช่น การเป็นผู้นำแห่งการเรียนรู้ วิสัยทัศน์ การทำงานเป็นทีม และการกระจายอำนาจ (ปิลันธน์ วัชรภัทรกุล, 2560: 4) จึงสะท้อนความสำคัญของภาวะผู้นำที่มีต่อคุณภาพครูและนักเรียนโดยตรง

จากความสำคัญดังกล่าว ผู้วิจัยในฐานะครูผู้สอน โรงเรียนบ้านหนองเสือข้าง (จรุงราษฎร์พัฒนา) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 จึงมีความสนใจศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดดังกล่าว เพื่อใช้เป็นข้อมูลพัฒนานิเทศ กำกับ ติดตาม และสนับสนุนการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1
2. เพื่อเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 จำแนกตามระดับการศึกษาและประสบการณ์ในการทำงาน
3. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1

สมมติฐานการวิจัย

1. บุคลากรที่มีระดับการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 แตกต่าง
2. บุคลากรที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกัน ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 แตกต่าง

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู จำนวน 1,443 คน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1, 2566)

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 จำนวน 302 คน โดยผู้วิจัยได้กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่าง โดยวิธีการสุ่มจากประชากรตามตารางของ เครจซีและมอร์แกน (1970) และการสุ่มแบบแบ่งชั้น

3. กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 จำนวน 5 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. แบบสอบถามภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check Lists) ประกอบด้วย ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน จำนวน 2 ข้อ

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นต่อภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 ลักษณะของแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มีค่า 5 ระดับ ตามแนวคิดของบุญชม ศรีสะอาด (2554) ดังนี้

ระดับ 5 หมายถึง มีภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์อยู่ในระดับมากที่สุด

ระดับ 4 หมายถึง มีภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์อยู่ในระดับมาก

ระดับ 3 หมายถึง มีภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์อยู่ในระดับปานกลาง

ระดับ 2 หมายถึง มีภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์อยู่ในระดับน้อย

ระดับ 1 หมายถึง มีภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์อยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1

2. แบบสัมภาษณ์ แบบมีโครงสร้าง

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

1. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และสังเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ ซึ่งผู้วิจัยได้สังเคราะห์มาจากแนวคิดของ Davar (1994); Bennis (2002); Sternberg (2006); Robinson (2007); Stoll and Temperley (2009); Palus and Horth (2009) ประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล 2) ด้านการมีวิสัยทัศน์ 3) ด้านการมีความยืดหยุ่นและปรับตัว 4) ด้านการมีความคิดสร้างสรรค์ และ 5) ด้านการทำงานเป็นทีม

2. สร้างแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างฉบับร่างจากนิยามเชิงปฏิบัติการ

3. นำแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ฉบับร่างอภิปรายร่วมกับอาจารย์ที่ปรึกษาและปรับแก้ตามข้อเสนอแนะให้เหมาะสมก่อนเสนอต่อผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเหมาะสมของข้อคำถาม

4. นำแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน เพื่อตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) โดยพิจารณาจากความสอดคล้องของข้อคำถามกับนิยามศัพท์เฉพาะ โดยการวิเคราะห์ดัชนีความตรงเชิงเนื้อหา (Index of Items Objective Congruence: IOC)

5. วิเคราะห์และปรับปรุงข้อคำถามตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ โดยผลการวิเคราะห์ดัชนีความตรงเชิงเนื้อหา (Index of Items Objective Congruence : IOC) ได้ค่าเท่ากับ 1.00 แสดงให้เห็นว่าแบบสอบถามภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 นำไปเป็นแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ได้

6. นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try out) กับผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 จำนวน ซึ่งไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน

7. นำผลที่ได้มาวิเคราะห์ความเที่ยงด้วยวิธีการตรวจสอบความสอดคล้องภายใน โดยหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) โดยแบบสอบถามภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 มีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา เท่ากับ 0.90

8. คัดเลือกข้อคำถามที่มีความเหมาะสมและปรับปรุงภาษาให้มีความเหมาะสมมากยิ่งขึ้น

9. จัดพิมพ์แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยเรื่องภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 มีขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม

1.1 ทำหนังสือจากคณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยนครราชสีมา ถึงผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1.2 นำหนังสือขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลจากคณะศึกษาศาสตร์ วิทยาลัยนครราชสีมา เพื่อขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 โดยส่งหนังสือขออนุญาตผ่านช่องทางจดหมายอิเล็กทรอนิกส์ (e-mail) ผ่านระบบงานสารบรรณของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 (AMSS) พร้อมกับสร้างแบบสอบถามงานวิจัยในรูปแบบออนไลน์ (Google Forms)

1.3 ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม และนำไปวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติต่อไป

2. การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์ ผู้วิจัยเดินทางไปทางไปสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 5 คน เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการแนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 ด้วยตนเอง

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยเรื่องภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 มีขั้นตอนการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่างโดยเสนอเป็นค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS

2. วิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 ด้วยค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และนำไปเทียบกับเกณฑ์การแปลความหมาย 5 ระดับ

3. วิเคราะห์เปรียบเทียบข้อมูลเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 ในมุมมองของผู้บริหารสถานศึกษาและครู ทำการทดสอบสมมติฐานตามตัวแปรพื้นฐานใช้ t-test (Independent)

4. ในประเด็นของผลการสัมภาษณ์แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 ผู้วิจัยนำเสนอเป็นความเรียง

ผลการวิจัย

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 ในภาพรวม

ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์	$\bar{x}$	S.D.	ระดับ ความ คิดเห็น	ลำดับ
1. ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล	4.48	0.54	มาก	5
2. ด้านการมีวิสัยทัศน์	4.51	0.53	มากที่สุด	3
3. ด้านการมีความยืดหยุ่นและปรับตัว	4.50	0.53	มากที่สุด	4
4. ด้านการมีความคิดสร้างสรรค์	4.55	0.58	มากที่สุด	2
5. ด้านการทำงานเป็นทีม	4.58	0.51	มากที่สุด	1
ภาพรวม	4.52	0.47	มากที่สุด	

จากตารางที่ 1 แสดงให้เห็นว่า ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.52$, S.D.= 0.5) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการทำงานเป็นทีม มีค่าเฉลี่ยมาก

ที่สุด ($\bar{X} = 4.58$, S.D.= 0.51) รองลงมา ด้านการมีความคิดสร้างสรรค์ ($\bar{X} = 4.55$, S.D.= 0.58) ด้านการมีวิสัยทัศน์ ($\bar{X} = 4.51$, S.D.= 0.53) ด้านการมีความยืดหยุ่นและ ($\bar{X} = 4.50$, S.D.= 0.53) และด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล ($\bar{X} = 4.48$, S.D.= 0.54)

ตอนที่ 2 ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 จำแนกตามระดับการศึกษาและประสบการณ์ในการทำงาน

ตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 จำแนกตามระดับการศึกษา ตามมุมมอง ของผู้บริหารสถานศึกษาและครู

ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์	ระดับการศึกษา (n=302)					
	ปริญญาตรี		สูงกว่าปริญญาตรี		t	p
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล	4.43	0.59	4.56	0.46	-2.102*	0.036
ด้านการมีวิสัยทัศน์	4.47	0.56	4.59	0.43	-1.714	0.088
ด้านการมีความยืดหยุ่นและปรับตัว	4.43	0.57	4.56	0.43	-1.928	0.055
ด้านการมีความคิดสร้างสรรค์	4.42	0.63	4.57	0.53	-1.501	0.134
ด้านการทำงานเป็นทีม	4.50	0.53	4.62	0.43	-1.828	0.069
รวม	4.48	0.51	4.60	0.39	-2.191*	0.029

*นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.8 ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 จำแนกตามระดับการศึกษา ตามมุมมองของผู้บริหารสถานศึกษาและครู พบว่า ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 เมื่อจำแนกตามระดับการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาและครู ด้านการมีวิสัยทัศน์ ด้านการมีความยืดหยุ่น

และปรับตัว ด้านการมีความคิดสร้างสรรค์ และด้านการทำงานเป็นทีมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ส่วนด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

ตารางที่ 3 ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน ตามมุมมองของผู้บริหารสถานศึกษาและครู

ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์	ประสบการณ์ในการทำงาน				<i>t</i>	<i>p</i>
	ต่ำกว่า 10 ปี		10 ปี ขึ้นไป			
	$\bar{x}$	<i>S.D.</i>	$\bar{x}$	<i>S.D.</i>		
ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล	4.42	0.59	4.54	0.49	-1.847	0.066
ด้านการมีวิสัยทัศน์	4.46	0.57	4.55	0.45	-1.858	0.064
ด้านการมีความยืดหยุ่นและปรับตัว	4.43	0.57	4.53	0.48	-1.713	0.088
ด้านการมีความคิดสร้างสรรค์	4.43	0.60	4.53	0.59	-1.930	0.055
ด้านการทำงานเป็นทีม	4.50	0.58	4.60	0.42	-2.341*	0.020
รวม	4.47	0.53	4.59	0.40	-2.215*	0.028

*นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 3 ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน ตามมุมมองของผู้บริหารสถานศึกษาและครู พบว่า ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 เมื่อจำแนกตามระดับการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาและครู ด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล ด้านการมีวิสัยทัศน์ ด้านการมีความยืดหยุ่นและปรับตัว ด้านการมีความคิดสร้างสรรค์ ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ส่วนด้านการทำงานเป็นทีม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

ตอนที่ 4 แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 พบว่าผู้บริหารสถานศึกษาควรให้ความสำคัญกับการส่งเสริมให้ผู้บริหารสถานศึกษามีการปฏิบัติต่อครูและบุคลากร โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล เพื่อความเสมอภาคและเท่าเทียมกัน ให้ความช่วยเหลือ รับฟังเรื่องราว ข้อเสนอแนะจากครูและบุคลากร มอบหมายงานให้ครูและบุคลากรอย่างเป็นธรรม โดยคำนึงถึงความรู้และความสามารถของแต่ละบุคคล

อภิปรายผล

การวิจัยเรื่องภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 มีการอภิปรายผลการวิจัยดังนี้

1. ระดับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ผลการวิเคราะห์พบว่า ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด สะท้อนถึงทักษะด้านการตัดสินใจ การกำหนดวิสัยทัศน์และยุทธศาสตร์ที่ชัดเจน พร้อมบริหารแบบมีส่วนร่วม วิเคราะห์สถานการณ์ได้อย่างมีเหตุผล ใช้เทคโนโลยีดิจิทัล และสร้างเครือข่ายการพัฒนาอย่างมีประสิทธิภาพ ผู้บริหารยังเปิดรับความคิดเห็น คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล เข้าใจและช่วยเหลือผู้อื่นด้วยความยุติธรรมและจริงใจ สร้างบรรยากาศการทำงานที่ดี และบริหารตามหลักธรรมาภิบาล ผลดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของ รอชียะห์ ลาเต๊ะ (2560), อมรรัตน์ งามบ้านผือ (2560) และ เกศณี กลืนเทศ (2562) ที่พบว่าภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในพื้นที่ต่าง ๆ โดยรวมอยู่ในระดับมากเช่นกัน

2. ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์

2.1 ตามระดับการศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์เมื่อจำแนกตามระดับการศึกษา ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญในเกือบทุกด้าน ยกเว้นด้านการคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล ซึ่งแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p < .05$) โดยผู้บริหารที่มีระดับการศึกษาสูงอาจมีทักษะในการเข้าใจบุคลากรเฉพาะรายได้ดีกว่าผลนี้สอดคล้องกับ รอชียะห์ ลาเต๊ะ (2560) ที่พบว่าเมื่อจำแนกตามปัจจัยต่าง ๆ ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ไม่แตกต่างกันโดยรวม

2.2 ตามประสบการณ์ทำงาน ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์โดยรวมไม่แตกต่างกันตามประสบการณ์ ยกเว้นด้านการทำงานเป็นทีม ที่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($p <$

.05) ซึ่งอาจสะท้อนถึงความสามารถของผู้บริหารที่มีประสบการณ์มากในการสร้างความร่วมมือ และจัดการความขัดแย้งได้ดีกว่า ผลนี้สอดคล้องกับ ธนาภรณ์ นิลพันธุ์นันท์ (2562) ที่พบว่า ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ไม่แตกต่างกันตามประสบการณ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

3. แนวทางการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ ด้านการคำนึงถึงปัจเจกบุคคล ผู้บริหารควรให้ความสำคัญกับความสามารถ ความแตกต่างของแต่ละบุคคล สนับสนุนให้แสดงศักยภาพ และเปิดโอกาสให้ก้าวหน้าในวิชาชีพ สอดคล้องกับ ธุมกร เจตียคำ (2559) ที่ชี้ถึงการจัดการ โดยคำนึงถึงรายบุคคลและการกระจายอำนาจ ด้านวิสัยทัศน์ ผู้บริหารควรวิเคราะห์สถานการณ์ วางแผนพัฒนาอย่างมีทิศทาง ใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีในการขับเคลื่อน เป้าหมายของสถานศึกษาให้บรรลุผล สอดคล้องกับ เตือนใจ สุนกุล (2562) ด้านความยืดหยุ่น และการปรับตัว ผู้บริหารควรเปิดรับความคิดเห็น ปรับตัวเข้ากับสถานการณ์และบุคคลต่าง ๆ บริหารแบบยืดหยุ่นเพื่อให้สามารถตอบสนองการเปลี่ยนแปลงได้อย่างเหมาะสม สอดคล้องกับ รอชียะห์ ลาเตะ (2560) ด้านความคิดสร้างสรรค์ผู้บริหารต้องตัดสินใจอย่างมีระบบ สร้างสรรค์ นวัตกรรม และสนับสนุนให้ครูและบุคลากรพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของตนเอง สอดคล้องกับ เพ็ญญา ศรีภูธร (2562) และด้านการทำงานเป็นทีมควรส่งเสริมการมีส่วนร่วมของครูและบุคลากรในการตัดสินใจ เสริมสร้างความไว้วางใจ เปิดโอกาสให้แสดงความคิดเห็น และสร้างขวัญกำลังใจเพื่อให้เกิดความร่วมมือและเป้าหมายร่วมกันในการพัฒนาสถานศึกษา

สรุป/ข้อเสนอแนะ

สรุป

การศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 ผู้วิจัยสามารถสรุปได้ดังนี้

1. ระดับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาชลบุรี เขต 1 ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด

2. ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตาม ระดับการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน โดยภาพรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติที่ระดับ .05

3. แนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ควรให้ ความสำคัญกับการส่งเสริมให้ผู้บริหารสถานศึกษามีการปฏิบัติต่อครูและบุคลากร โดยคำนึงถึง

ความแตกต่างระหว่างบุคคล เพื่อความเสมอภาคและเท่าเทียมกัน ให้ความช่วยเหลือ รับฟังเรื่องราว ข้อเสนอแนะจากครูและบุคลากร มอบหมายงานให้ครูและบุคลากรอย่างเป็นธรรม โดยคำนึงถึงความรู้และความสามารถของแต่ละบุคคล

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการวิจัยพบว่า ด้านการทำงานเป็นทีมมีระดับภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ต่ำที่สุด ผู้บริหารจึงควรส่งเสริมการมีส่วนร่วมของบุคลากรในการกำหนดบทบาทและเป้าหมายร่วมกัน สร้างความไว้วางใจ จูงใจให้เห็นความสำคัญของการทำงานเป็นทีม โดยเฉพาะในสถานการณ์วิกฤต และเปิดโอกาสให้ทีมงานแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อพัฒนางานให้มีประสิทธิภาพ

ขณะเดียวกัน ด้านการคำนึงถึงปัจเจกบุคคลก็ควรได้รับการพัฒนา ผู้บริหารควรปฏิบัติต่อบุคลากรอย่างเสมอภาค ยุติธรรม และคำนึงถึงความแตกต่างเฉพาะบุคคล มอบหมายงานตามความสามารถ สนับสนุนการใช้เทคโนโลยีตามความถนัด และส่งเสริมการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง รวมถึงให้เกียรติและเคารพการตัดสินใจของผู้ใต้บังคับบัญชา

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาควรมีบทบาทในการสนับสนุนการพัฒนาในทั้งสองด้าน เพื่อเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์เชิงคุณภาพ เพื่อให้เข้าใจเชิงลึกถึงพฤติกรรมและแนวคิดของผู้บริหาร
2. ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ เช่น บุคลิกภาพ ประสบการณ์ หรือสภาพแวดล้อมในการทำงาน
3. ควรศึกษาสภาพ ปัญหา และความต้องการในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ เพื่อนำไปสู่การวางแผนพัฒนาและอบรมผู้บริหารในอนาคตได้อย่างเหมาะสม

เอกสารอ้างอิง

เกศณี กลืนเทศ. (2562). ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 2. ใน วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชาการบริหารการศึกษาระดับบัณฑิต. วิทยาลัยมหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.

- จันทนา จอดนาค และสุวิทย์ สลามเต๊ะ. (2566). รายงานผลการดำเนินงาน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566. เรียกใช้เมื่อ 8 พฤษภาคม 2567. https://drive.google.com/file/d/1161REO5wGudhqb_XqQLUoHNRbBkRSNE6/view.
- ธนาภรณ์ นิลพันธุ์นนท์. (2562). ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32. ใน วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- ธุมกร เจตย์คำ. (2559). การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษากับประสิทธิผลในการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาจันทบุรี. ใน วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- เตือนใจ สุนกุล (2562). ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2. ใน วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- ปิลันธน์ วีระภัทรกุล. (2560). รูปแบบพัฒนาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจังหวัดบุรีรัมย์. ใน วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). การวิจัยเบื้องต้น. (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพมหานคร: สุริยวิทยาสาน.
- รอชียะห์ ลาเต๊ะ. (2561). ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลาม จังหวัดปัตตานี. ใน วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี.
- อมรรัตน์ งามบ้านผือ. (2560). ภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตอำเภอเมือง จังหวัดฉะเชิงเทรา. ใน วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา. บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยบูรพา.
- เพ็ญญา ศรีภูธร. (2562). การศึกษาภาวะผู้นำเชิงสร้างสรรค์ของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง. ใน วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต. มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.

- Basadur, M. (2008). Leading others to think innovatively together: Creative leadership. *Journal of The Leadership Quarterly*, 15(1), 103-121.
- Bennis. (2002). Transformational, Transactional Leadership Styles and Job Performance of Academic Leaders. *International Education Studies*. 6(11), 29-34.
- Palus, C.J. & Horth, D.M. (2005). *The Leader's Edge: Six Creative Competencies for Navigating Complex Challenges*. San Francisco: Jossey Bass.
- Robinson, S. G. (2007). *Teacher Job Satisfaction and Levels of Clinical Supervision in Elementary Schools*. [Doctoral dissertation, The University of Southern Mississippi]. ProQuest. <https://bit.ly/4368glE>
- Stenberg, R.J. (2006). Creative Leadership: It's Decision. *Journal of Leadership*. 36(2).
- Stoll, L., & Temperley, J. (2009). *Creative Leadership: A challenge of our times* School Leadership and Management. (n.p.).